

29. Tiboldi Mihály — Siménfalva.
30. Szombatfalvi László — Bözödújfalu.
31. Tokos Géza — Bardóc.
32. Kosztándi György — Vargyas.
33. Ifj. Benedek Lajos — Nagyajta.
34. Szentannai Dénes — Sz.-Szentmiklós.

Jövöre nézve az a tervünk, hogy lehetőleg azon egyház-községekből kerüljenek ki a hallgatók, melyek az idén képviselve nem voltak. A Cserkészszálló nagy termében, illetve a Teológiai tanterem egyikében találtak otthonra az ifjak. Az ünnepélyes megnyitó után megalakult az ifjak faluközössége. *Délerdélyfalvának* neveztük el az első Tanfolyam faluját s ezt a nevet mindaddig megtartjuk, míg számunkra úgy is mint unitáriusoknak, *úgy is* mint magyaroknak, fájdalmas jelentősége van. Az első hét bírójává Simén Jánost választották meg az ifjak, míg a második hétre ezt a tisztet Sűkösd János kapta. A község pénztárnoka mindvégig Csete József volt.

Dr. A. J.

Beszámoló a Tanfolyamról általában.

A bezáró ünnepélyen tartott megnyitó előadás.

Mondotta : **Dr. Kiss Elek** egyházi főjegyző.

Tizenötnapos tanfolyamunknak végére érkeztünk. Ez az ünnepély az elvégzett munkáról kellene, hogy számot adjon; azonban arra szorítkozunk csupán, hogy nagy vonásokban elősoroljuk mindazt, amit az ifjak tanultak, láttak, tapasztaltak, élveztek, elősoroljuk mindazt a lehetőséget, mely adva volt rövid idő alatt számukra azért, hogy életük gazdagodjék. Örök élmény marad bizonyára mindannyiunktól számára, kedves ifjak, az eltöltött kolozsvári idő. Életetek s jövőd sorsotok alakulása számára új tavaszi szántás volt ez a munka. A mélyen eresztett harázdák lelketek friss lehellete, a szivességben és szeretetben megcsilllogó napfény mind, mind közrejátszanak abban a tekintetben, hogy a szántással kapcsolatban vetés s majdan aratás is lehetséges legyen. Unitárius és magyar volt a munka, melynek részesei voltatok és voltunk mi előadók és irányítók. Azzal a mély meggyőződéssel tekintünk vissza mindnyájan ezekre a

napokra, hogy az, ami itt történt, Egyházunk és fajunk határozott erőgyarapodását munkálta s hathatósan szolgálta azt a közösségi szellemet, melyet bennetek és általatok Egyetemes Egyházunk javára megteremteni szeretnénk.

Mélyen tisztelt közönség! A Tanfolyam hallgatói az alábbi előadásokat hallgatták:

1. *Dr. Gelei József*: „A falusi magyar ember nemzeti kötelességei.“ (2 óra.)

2. *Kiss Károly*: Írás, olvasás, fogalmazási gyakorlatok, nyelvtan. (8 óra.)

3. *Márton Sámuel*: „Számolás, mérés.“ (Földmérés.) (5 ó.)

4. *Papp Sámuel*: „Földrajz, Magyarország földrajza“. (5 ó.)

5. *P. Szentmártoni Kálmán*: „Magyar nemzet története.“ (5 óra.)

6. *Dr. Szathmáry János*: „Magyar alkotmánytan, jog és közige. ismeretek.“ (5 óra.)

7. *Vörös István*: „Nagy magyar írók és költők.“ (5 óra.)

8. *Dr. Csizmadia Sándor*: „Közegészségügyi kérdések.“ (2 óra.)

9. *Dr. Nagy Zoltán*: „Népegészségügy.“ (2 óra.)

10. *Domokos Pál Péter*: „A magyar népdalokról.“ (2 óra.)

11. *Kiss Károly*: „Egyházi énekeink.“ (2 óra.)

12. *Török Bálint*: „Korszerű gazdálkodás.“ (2 óra.)

13. *Vári Albert*: „Unitárius történelem.“ (5 óra.)

14. *Dr. Abrudbányai János*: „Az unitárius ember vallása és élete.“ (2 óra.)

15. *Simén Dániel*: „Az unitárius férfi az egyházközség életében.“ (2 óra.)

16. *Gálfi Lőrinc*: „A Bibliáról és Jézusról.“ (2 óra.)

17. *Dr. Kiss Elek*: Az Unitárius Egyház Szervezete és Intézményei.“ (2 óra.)

E délelőtti órákra beállított előadásokon kívül résztvettek az alábbi tanulmányi kirándulásokon:

Az ünnepélyes megnyitó után történt Temetőjárás alkalmával Kelemen Lajos főigazgató az unitárius nagyok sírjánál rövid ismertető beszédekot mondott. Minden ilyen sírra koszorút helyeztek az ifjak, mintahogy koszorút helyeztek megelőzőleg a Mátyás-szobor talpazatára is.

Kelemen Lajos főigazgató az első hétköznap délután a dé-

kánnal együtt kirándulás keretében ismertette a város nevezetességeit, különös tekintettel az unitárius emlékekre. Majd Tóth Kálmán helyettes könyvtáros bemutatta és ismertette a Kollégium nagy könyvtárát.

Vásárhelyi László polgármesterhelyettes szivessége folytán a hallgatók minden jelentősebb városi üzem megtekintésekor szakszerű előadásokat hallgattak végig. Így ismertették előttük a Tűzoltószolgálat fontosságát, bemutatták a szerelvényeket, a legénységgel gyakorlatokat végeztek, hogy szemléltessék a Népfőiskolások előtt azok működését. Megtekintették a köztisztasági szolgálat telepét és Gázgyárat. Beható ismertetést nyertek a város Apaállattelepén.

Gál Endre mérnök vezetésével a hadtest parancsnokság engedélye alapján megtekintették a Dermata hadiüzemét. A szakszerű ismertetés után, melyben részt vettek Inczeffi Béla és Armánkó Dávid atyánkfiai is, kedves megvendégelés következett. Szépen terített asztal mellett fejezték be ifjaink a tanulmányi sétájukat. Itt Gál Endre a Dermata-művek Igazgatóságának megbízásából meleg szavakkal üdvözölte a falu fiait, e beszédre dr. Abrudbányai János dékán válaszolt. Azzal a benyomással távoztak az ifjak e kirándulásról, hogy az ipari munkát végző magyarok igen nehéz küzdelemmel járulnak hozzá, a jobb magyar élet megteremtéséhez. Kifejezték azon érzésüket, hogy sokkal inkább méltányolni tudják ezután a gyárakban dolgozók tevékenységét, mint azt eddig tették.

Megtekintették a Minerva nyomdát és a Magyar Nép szerkesztőségét, ahol szintén ismertetőt kaptak arról, hogy miként készül egy újság. A Minerva igazgatósága e látogatás alkalmával minden ifjúnak ajándékképpen adta dr. Görög Ferenc: „Magyar nemzet története“ című könyvét.

Papp István Gazdasági Akadémiai gyakornok atyánkfia vezetésével egy egész délutánon át a gazdasági intézményt tekintették meg ifjaink s hallgatták végig azokat a tájékoztató magyarázatokat, melyeket az egyes szakkérdésekkel kapcsolatban számukra nyújtottak.

Két délután mozielőadásokat néztek végig. A Kapitól mozgóban a „Cigány“ című népszínművet, a Rio mozgóban pedig „Az eladó birtok“ című népies tárgyú darabot. Mindkét előadást nagy élvezettel figyelték. Hálásan gondolunk ezért az

Az Első Unitárius Népfőiskolai Tanfolyam Kolozsvárt.

említett mozgósínház igazgatóira, akik ingyen juttattak alkalmat ifjainknak e számukra ritka élvezetre.

E kirándulások mellett a délutáni idejüket arra fordították, hogy a délelőtt hallottakat, illetve tanultakat füzeteikbe feljegyezték, elismételték, vagy Kiss Károly teológiai énektanító vezetésével dalárda énekszámokkal készültek.

Az esti programjuk rendjén egyszer ismerkedési összejövetel volt a teologusok dolgozószobájában, melyen minden ifjú bemutatkozott; elmondta családi körülményeit, ismertette faluját, melyről, vagy komolyan, vagy tréfásan mondott el egyet-mást.

Teát szolgáltak fel a teologusok, szavaltok voltak. A püspök úr zárószavai után a székelly himnusszal fejeztük be a gyönyörű estét, melyen az egyházi vezetőségen kívül a teológiai tanárok, a gimnáziumi tanárok, egyházi tisztviselők, lelkészek, tanítók és egyetemi hallgatók vettek részt.

Egyik este a helyi Dávid Ferenc Egylet ifjúsága látta teán a tanfolyam hallgatóit. Itt közös műsort adtak. Nagyon közvetlen légkörben üdvözölték egymást különösen az ifjak s tetek fogadalmat arra, hogy a nagy unitárius magyar célokért együtt fognak dolgozni.

Egy másik este a Gimnázium tanulóinak önképzőkörével, illetve a Cserkészcsapattal tartottak közös gyűlést. Ez is bensőséges ünneppé melegeedett s öröm volt nézni a szellemi pályára készülők és a föld fiai között rövid időn belül érlelődött komoly barátságot.

Három alkalommal a Nemzeti Színházban voltak az ifjak. A színház Igazgatója ingyen adott alkalmat a nép fiainak arra, hogy a megújult magyar művelődés házában élvezettel nézzenek végig előadásokat.

Ha fentiekhez még hozzáfűzöm azt, hogy minden ifjú egy vasárnap valamelyik egyházi férfiúnál, vagy intelligens unitárius családnál volt ebéden, mint szívesen látott és szeretettel fogadott vendég, ha megemlítem, hogy a Teológiai hallgatók állandóan baráti társaságot képeztek körülöttük, hogy velük együtt imádkoztak reggel a templomban, hogy velük étkeztek s általában együtt éltek velük, akkor körülbelül vázlatos képet nyújtottam arról, hogy mit jelenthetett számukra a Kolozsváron eltöltött tizenöt nap.

Hálát adunk mindannyian a Gondviselő Istennek, hogy ezen vallásos és magyar vállalkozásunkban segített minket.

A magyar nép.

Beszéd, melyet az Unitárius Népfőiskolai Tanfolyam záróünnepségén mondott el Dr. Gelei József, főgondnok.

Magyar Testvérek! Székely Ifjak! Titeket a templomban Isten színe előtt elbocsátott ebből a kéthetes testvéri közösségből a Dékán Úr azokkal a szavakkal: Szántsatok új szántást, törjetekek új ekével ősi rögöt, azért, hogy szebb legyen az élet és szebb legyen a föld.— Reám, mikor számomra azt írták elő, hogy előttetek a magyar népről beszéljek, az a feladat háramlik, hogy Titeket visszavezesselek a történelembe s a történelem tükrén mutassam meg Néktek a magyar népet s a mi ősi szántásunkat.

Ha szemléletünk és emlékezetünk visszaszáguld abba a legősibb történelembe, hol még tisztán magyar magunk valánk, ahol még tiszta volt az arculatunk, idegen vér még nem keveredett közénk és ahol történelmünknek első barázdáit húztuk: ha odatekintünk arra az utolsóelőtti nagy vándorútunkra, mikor őseink Lebédiából Eteközbe költöztek át s a hét vezér Álmost fejedelmévé választá és megköté történelmünknek első alapokmányát: a vérszerződést, akkor történelmünk első barázdáiban a magyar nép önmagáról a következőket írta meg. Az első barázdában, melyet Lebédiában húztak vala, ezt írták a magyarok: „Míg életök tart, mind maguknak, mind maradákaiknak vezére Álmos nemzetségéből legyen.“ A második, a nemzeti életünk szempontjából legmélyebb barázdából a következő mondás kiált felénk: „Valamely jót munkájokkal szereshetnek, abból közülük senki se legyen kizárva.“ A harmadik barázdába ez vala írva: „Azokat a fejedelmi személyeket, akik Álmost szabad akaratukból választották urukká, se magukat, se fiaikat sohase rekesszék ki a vezér tanácsából és az ország tisztjeiből.“ Aztán jöttek a következő barázdákból a tilalombeszédek, melyek szerint a vezér iránt hűtlen vétkesek vére ontassék és az esküszegők átok alá vétessenek.

Ha mi nézzük, keressük ezekben a mi történelmi arculatunkat legelőször kifejező megállapodásokban a magyar nép gondolat- és lelkivilágának alapvonásait, akkor arra jövünk rá, hogy mi már hosszú időknél előtte, majdnem másfélezer esztendővel ezelőtt olyan barázdákban szántottunk, aminők